

Ми, галичани, почали відчувати серйозний політичний тиск з того боку, з якого найменше сподівалися - від заходу. Маємо на увазі – Польщу, точніше невеличку групу її екстремістів, яка, проте, має вплив на деякі органи місцевого самоврядування і на окремих депутатів парламентських партій у цій країні. Багато заходів та заяв цих людей носять відверто ксенофобський та націоналістично-імперіалістичний характер, який так не личить країні, що входить до ЄС. Уже нікого не дивує, що з усіх боків нашого кордону активізувалися різні антиукраїнські групи – результат ідеологічного ослаблення держави, однак відвертість деяких польських т. зв. «кресових» груп нагадує риторіку російських чорносотенців. Хіба не дивно?

Ці люди не можуть змиритися з тим, що Україна є незалежною державою, що проводить вона самостійну зовнішню та внутрішню політику. Ще з часів династій П'ястів та Ягеллонів дивилися польські шовіністи на Галичину, як на свою вотчину і по-нині іменують її істинно польським краєм. Різновекторна діяльність кресов'яків часто знаходить підтримку в сучасному польському політикумі та серед звичайних обивателів. В усіх – віра тверда і непохитна, хоч вона примарна і нездійснена. Інстинкт величі польських шовіністів не дає їм змоги усвідомити, що Галичина є прадавньою українською територією. Багато таких самих імперіалістично-агресивних сил за східним кордоном країни.

Не можуть змиритися польські кресов'яки з тезою, яка, до речі сповідується Євросоюзом, проте, що кожна нація має своїх героїв і заодно своїх негідників. Героїв не обирають. Ними стають особи за самовідданість, самопожертву во ім'я Вітчизни. Поляки пишуться своїми героями часів Грюнвальду, козацьких воєн, Північної війни, повстань 1830-1831 рр та 1863-1864 рр., галицько-польської війни 1918-1919 рр., радянсько-польської війни 1920 р., героїкою АК та інших польських збройних формувань в часі Другої світової війни. І ніхто їм не вказує на те, кого мають поважати і шанувати, хоч якщо дивитися з боку сусідів, то ці герої часто чинили далеко не героїчні вчинки.

Українці шанують своїх героїв і в часі Київської Русі, Галицько-Волинської держави, козацьких повстань кінця XVI – початку XVII ст., національно-визвольної війни під проводом Б.Хмельницького, повстання С.Палія чи гайдамацький рух, як рівно ж шанують вони героїв УСС, УГА, Карпатської України та УПА.

На жаль, польські кресов'яки та інші імперіалістичні кола ніяк не можуть зрозуміти те, що для галицьких українців чи волинян вояки УПА завжди будуть героями.

29 квітня 2011 р. «Наш дзенік» надрукував інтерв'ю з відомою польською дослідницею Євою Семашко, яка разом із своїм батьком Владиславом написали книгу про «людобуйство» на Волині під назвою «Людобуйство виконане через націоналістів українських на людності польській на Волині 1939-1945». Як ми уже наголошували, ця книга стала настільною книгою польських кресов'яків та їх симпатиків. За цю книгу Семашки стали лауреатами нагороди Кустоша Пам'яті Народової. Як і в попередніх

статтях Єва Семашко, гостро засуджує ОУН-УПА за нібито масові вбивства поляків і, як завжди, або замовчує, або зменшує кількість загиблих українців.

Критикує Єва Семашко і польського професора Єжі Томашевського, який відкрито писав про «людобуйство» українських дітей, жінок та старих з боку польських націоналістів. Авторка книги підкреслила в інтерв'ю з Марекком Зигмунтом, що нема забуття злочинам українських націоналістів, при тому свідомо опускає думку, що не може бути забуття і злочинам вчиненими АК та Батальйонами Хлопськими над українцями. Єва Семашко підкреслює і те, що в Україні не висвітлюють злочини УПА, бо ще живуть люди, які брали участь у них. Зрештою, уряд Польщі нещодавно прирівняв до героїв всіх учасників збройних формувань, хоч чимало їх ще живе, особливо ті, що вбивали українців. Отже, про об'єктивність думок Єви Семашко щодо подій 40-х років в Україні говорити не доводиться.

Як бачимо, у нинішній Польщі ще досить сильна поляризація країни, особливо в питанні ставлення до ОУН, УПА, політичного об'єднання «Свобода» та інше. Польські шовіністи успішно впливають на владу щодо питання про ставлення до УПА і стараються піднести цю демагогію до рівня Євроатлантичної спільноти. Радянсько-пропагандистська риторика і політична лейбелізація є на озброєнні в багатьох польських шовіністів, яка виражається у зоологічній ненависті до українських національно-визвольних змагань.

Як повідомив «Львівський портал» від 26 травня 2011 р., традиційний товариський футбольний матч у Кракові між депутатами Львівської міської ради та Краківської міської ради буде пікетований і, як пише «Газета Краківська», матч може бути зірваним через те, що чимало депутатів є членами ВО «Свобода» і вони прославляють С.Бандеру. Депутати від партії PIS (Право і справедливість) закликали бойкотувати цей товариський матч. Як підкреслює «Львівський портал» депутат Мирослав Гілярські (представник PIS) заявив: «Ми не хочемо братися з радниками, які організували марші на честь Бандери і есесівців, які убили тисячі поляків. Я за співпрацю з Україною, але демократичною, а не фашистською». Знову черговий «агітпроп» і безпардонна демагогія. Як бачимо, кресов'яки зі своїм правофланговим «отцем» Тадеушем Ісаковичем-Залеським діють синхронно і в злагоді, особливо, коли питання стосується Галичини і її національно-патріотичних сил. «PISівці також закликали організувати «антибандерівський» пікет перед входом до стадіону «Crocovia» перед початком матчу. У складі делегації Львівської міської ради, що відвідує Краків 23 особи. 10 з них є депутатами від ВО «Свобода» - повідомляє вищезгаданий «Львівський портал». А вже в суботу 28 травня біля стадіону зібралося лише біля двадцяти краків'ян з плакатом «Краків не для фашистів-бандерівців» (знову дивна співзвучність з термінологією російських екстремістів, чи не так?). І все ж, нікому не вдалося зірвати матч між депутатами і українці виграли з рахунком 3:1.

Як підкреслює портал Галінфо, депутати правлячої польської партії «Громадянська платформа» не захотіли роздувати скандал і попросили колег не втискати в спорт політику і вийшли на поле з львів'янами.

Отже, імперський випад не вдався. Стратегія дрібного наступу провалилася, інспірація протистояння не знайшла підтримки у депутатів з «Громадянської платформи». Переміг

нормальний діалог, у даному випадку спортивний, між представниками впливових політичних сил обох країн.

Ще одним ударом по епігонах антиукраїнського руху було і те, що польський сейм відклав розгляд постанови про злочини УПА. Можливо через приїзд у Польщу Президента України В. Януковича, а може через усвідомлення зростання добросусідських відносин між нашими державами. Цікаво, що як би не ставилася до питання УПА сучасна українська влада, сам факт, що Янукович – президент України не дозволив ксенофобськи налаштованим депутатам провести своє рішення. Черговий доказ тому, що Україна, як держава утверджена, незважаючи на ідеологічну слабкість. Чи ж не сприяла цьому утвердженню війна, яку вела УПА проти ворогів нашої незалежності? Безумовно – так!

А тепер перенесімося до Львова, де 22 травня цього року проходило велелюдне Свято Героїв. Тисячі людей, і в тому числі представників правих партій та організацій заповнили майдан біля пам'ятника Т.Шевченкові та проспекту Свободи. Усюди майоріли національні прапори. У цей же день до Львова прибули сотні польських харцерів (відомий скаутський рух) з організаційною символікою, знаменами та іншою харцерською атрибутикою. Біля польської катедри автор цих рядків спілкувався з молодими харцерами та їх керівниками і не відчув якихось міжнаціональних непорозумінь. Серед польських харцерів стояли і українські пластуни, мирно розмовляли, далі струнками колонами, з розгорнутими знаменами, харцери рушили до площі перед Оперою, де провели урочисте шиккування. До відома польських кресов'яків і шовіністів, польські пластуни проходили повз майдан перед пам'ятником Кобзареві, де в цей час активно проходило Свято Героїв і ніхто із львів'ян чи галицьких націоналістів не образив молодих поляків бодай найменшим словом. Навпаки, львів'яни тепло вітали польську молодь.

Якщо керуватися логікою польських шовіністів, кресов'яків та різного роду «мілуснікув Львова» ВО «Свобода» та інші націоналістичні організації мали б зірвати марш польських харцерів у Львові, де вони святкували 100-річчя з дня створення їх організації. Великих зусиль для цього не було б, адже відомо, що у часі Листопадового зриву у Львові в 1918 р. польські харцери билися в польських загонах проти Української галицької армії і допомогти задушити новостворену державу галичан ЗУНР. Отже, формальний казус беллі був, але у Львові все було мирно і спокійно, на зло ворогам зближення обох країн.

Львів'яни та їх політичні середовища витримали екзамен на зрілість в день Свята Героїв, а дрібненький демарш краківських депутатів з ПІСу лише підкреслив рудимент недалекої «кресової» політики.

Ігор Федик, історик, член Національної спілки краєзнавців України